

Hærfugl (*Upupa epops* L.), Ellekrage (*Coracias garrulus* L.) og Biæder (*Merops apiaster* L.) i Danmark.

Af P. JESPERSEN.

With a summary in English.

(Dansk zootopografisk Undersøgelse vedrørende Fugle. Beretning Nr. 5.)

Det Materiale, der ligger til Grund for Undersøgelsen over ovennævnte tre sjældne Fuglearters Forekomst her i Landet, stammer i langt overvejende Grad fra Meddelelser i Litteraturen*). En Række ikke tidligere publicerede Oplysninger har jeg dog modtaget fra følgende, som jeg skylder en Tak for velvillig Assistance: HOLGER DRUCKER, Grosserer, København; AXEL HOLM, Apoteker, Odense; E. HORNEMAN, Haslev; V. HORN-SYLD, Grenaa; LEIF JENSEN, Forstev, Haslev; N. JUEL, Hofjægermester, Hverringe; HANS JØRGENSEN, Lærer, Brænderup; SIGFRED KNUDSEN, Lærer, Aarhus; AXEL KYED, Forstaspirant, Hover, Muldbjerg; HALFDAN LANGE, cand. theol., København; EDGAR MADSEN, Læge, Aakirkeby; J. MØLGAARD, Brønderslev; HOLGER NEERGAARD, Ingeniør, cand. polyt., København; CHR. OVERGAARD, stud. mag., Studsgaard; CHR. M. POULSEN, Konservator, Silkeborg; LOUIS RASMUSSEN, Boghandler, Borup; S. SCAVENIUS, Kammerherre, Klintholm og E. TULINIUS, Læge, Snertinge. (Se endvidere Efterskrift, Side 162).

En Opfordring til at indsende Iagttagelser af disse Fugle er velvilligst optaget af Redaktionen af følgende Tidsskrifter: "Naturens Verden", "Naturhistorisk Tidende" og „Flora og

*) Følgende Forkortelser er benyttet: Collin I—III: 1ste—3dje Suppl. til Kjærbølling "Skandinaviens Fugle" (1877, 1888, 1895). — D. F.: "Danske Fugle" ved P. Skovgaard, Viborg. Bind I—IV. — D. J.: "Dansk Jagttidende". — D. O. F. T.: Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift, 1—33. Aarg. — F. F.: "Flora og Fauna". — Kjærb. D. F.: N. Kjærbølling: "Danmarks Fugle" 1852. — Sk. Fugle: N. Kjærbølling: "Skandinaviens Fugle" ved Jonas Collin (1875—77). — V. M. N. F.: Vidensk. Meddelelser fra Naturhistorisk Forening (Aargang eller Bind). — Z. M.: Udskrift af Kataloger og Dagbøger i Zoologisk Museum, København.

Fauna“. Yderligere har Dansk Ornithologisk Forening udsendt Meddelelse til samtlige Medlemmer.

Nærværende Arbejde er iøvrigt anlagt efter samme Plan, som er benyttet i tidligere Beretninger udsendt af “Dansk Zootopografisk Undersøgelse“, idet Materialet af Oplysninger vedrørende de enkelte Arter er ordnet efter forskellige Distrikter, hvori Landet er inddelt. En nærmere Redegørelse for denne Plan er fremkommet i dette Tidsskrift, Aarg. XXXI (1937).

Hærfugl, *Upupa epops* L.

Geografisk Udbredelse. Hærfuglens Yngleomraade strækker sig i Mellemeuropa fra Nordfrankrig og Belgien mod Vest, hvor den dog er meget sjælden, gennem Tyskland og Polen til de sydligere Dele af Rusland. I Nordeuropa findes den endnu ynglende sparsomt i det sydligste af Sverige og har tidligere ynglet her i Landet. I Sydeuropa er Arten vidt udbredt. Som tilfældig Gæst er den foruden i Norge og Finland truffet bl. a. paa Færøerne og Island. I Storbritanien og Irland er den ret hyppig om Foraaret, men kun undtagelsesvis fundet ynglende. Om Hærfuglens Yngleforhold i Sverige gælder det, at den tidligere ynglede flere Steder i de østlige Egne af det sydlige Sverige, men dens Udbredelse er nu stærkt indskrænket. HIALMAR RENDAHL: “Fågelboken“ (1935) skriver saaledes: “I våra dagar torde han som häckfågel blott i ett och annat par finnas kvar i östra Blekinge (ROSENIUS 1928). En sporadisk häckning synes ha förekommit vid Vara i Västergötland 1921 (Yngström 1923).“

Forekomst i Danmark. Efter den foreliggende Litteratur har Hærfuglen utvivlsomt i sin Tid været en nogenlunde almindelig Ynglefugl her i Danmark. Den ynglede spredt i Landets forskellige Egne, som det fremgaar af nedenstaaende Oversigt, hvor Oplysningerne saa vidt gørligt er opført i kronologisk Orden, og hvoraf det vil ses, at den allerede i første Halvdel af forrige Aarhundrede blev stærkt reduceret i Antal.

Før 1824. FABER, Ornith. Not. 1824, skriver: “. . . Besøger Vestkysten af Jylland i Maj og yngler ved Rødbye i Lolland (Teilmann)“. Desuden angiver samme Forfatter den som ynglende i de fleste af Sjællands Skove og at være fundet i Skan-

derborgeggen i Sommeren 1823. — Yngler ikke sjældent paa Fyen, hvor Forf. ofte har set dens Unger hos Bønderne (M. WINTHER i Literatur-, Kunst- og Theater-Blad, 1824).

Før 1852. Yngler ved Grenaa, ved Engestofte paa Lolland og paa Møen samt i flere Skove paa Sjælland og Fyn (Kjærb., D. F., 1852). — Møen: 1 Unge $\frac{25}{7}$ 1831 (Katalog over EMIL HAGES Fuglesamling, Z. M.). — Foruden de i Kjærb., D. F., 1852 anførte, opgives følgende Lokaliteter i Sk. Fugle, 1875—77 som tidligere Ynglepladser: Marienborg Skove paa Møen, Bornæs Krat paa Ærø, Aunede Skov ved Nakskov, Hannenov Skov paa Falster samt Krogerup pr. Humlebæk. — Ynglende ved Stokkemark paa Lolland i 1840'erne (D. O. F. T., 27). — Vintersbølle ved Vordingborg: "almindelig i Fyrreerne i forrige Aarhundrede" (do., 17). — Ynglende ved Rysensteen, København, formentlig omkring 1850 (do., 3).*)

At Hærfuglen allerede omkring 1850 var saa godt som udryddet som Ynglefugl, fremgaar af Litteraturen. FISCHER, Fortsatte Jagttagelser etc., 1869, skriver saaledes: "For omtrent 30 Aar siden ynglet temmelig almindeligt hos os, medens den nu heelt er forsvunden" og i Sk. Fugle, 1875—77 findes fig. om Hærfuglens Yngleforhold: "I de sidste 20 Aar har den endog hørt til de sjældneste Fugle i Danmark, og saa vidt vides er den i dette Tidsrum ikke funden ynglende her i Landet." (**)

I Litteraturen foreligger to Meddelelser om senere Redefund, begge hos Collin I, 1877:

1870. "I 1870 ynglede den ifølge Meddelelse fra BAAGØE i et hult Træ i Rugaards Have paa Fyen" og

1876. "Telegrafbestyrer PETERSEN meddeler, at den i Sommeren 1876 ynglede ved Ulfshale paa Møen (CONRADSEN), hvorfra han modtog en Unge".

Under Forudsætning af de to Meddelelsers Paalidelighed har Hærfuglen saaledes ynglet her i Landet endnu i Aarene

*) Proprietær Madsen, Teglværksgaarden pr. Storeklint meddeler, at hans Fader, da han gik i Skole i Hillerød i 1850'erne, skal have set Hærfugl rugende i Tirsdagsskoven ved Hillerød (E. TULINIUS).

***) I Zoologisk Museum, København, findes 2 Kuld Æg af Hærfugl mærket "Fischers Samling $\frac{25}{5}$ 58" og "Fischers Samling $\frac{21}{5}$ 61", men da der ikke angives nogen Lokalitet, er det tvivlsomt, om de hidrører fra danske Redefund. Saa vidt Forfatteren bekendt eksisterer der overhovedet ikke Æg af Hærfugl, som med Sikkerhed stammer her fra Landet.

1870 og 1876, men efter sidstnævnte Aar er der intet i Litteraturen, der tyder paa, at Hærfuglen har gjort Forsøg paa at yngle inden for vort Lands Grænser.

Da det er af Interesse nærmere at undersøge i hvilket Antal og paa hvilke Tider af Aaret, Hærfuglen har vist sig her i Danmark, efter at den er udryddet som Ynglefugl, vil vi i det følgende nærmere betragte det Materiale, der foreligger af Oplysninger om dens Forekomst siden Aaret 1880. I langt de fleste Tilfælde har Hærfuglen vist sig enkeltvis; de eneste Undtagelser er Møen: Sommeren 1893 to Stkr. og Foraaret 1931 "Flok paa ca. 15 Stkr." samt Bornholm: Foraaret 1907 "et større Træk" og Foraaret 1921 to Stkr.

I nedenstaaende Tabel gives en Oversigt over Antallet af Observationer af Hærfugl hvert Aar i Tidsrummet fra 1880 til 1939 (incl.), ialt 60 Aar.*)

Aar	Antal	Aar	Antal	Aar	Antal	Aar	Antal
1880	1	1895	-	1910	4	1925	2
1881	4	1896	-	1911	2	1926	-
1882	2	1897	3	1912	4	1927	2
1883	4	1898	1	1913	3	1928	-
1884	3	1899	1	1914	1	1929	-
1885	5	1900	1	1915	2	1930	3
1886	1	1901	2	1916	1	1931	3
1887	1	1902	1	1917	-	1932	2
1888	3	1903	-	1918	1	1933	-
1889	4	1904	-	1919	2	1934	1
1890	10	1905	1	1920	1	1935	1
1891	4	1906	-	1921	4	1936	-
1892	5	1907	3	1922	2	1937	2
1893	5	1908	2	1923	2	1938	-
1894	-	1909	2	1924	1	1939	3

Der foreligger Meddelelse om iagttagne Fugle hvert Aar fra 1880 til 1893, men derefter findes adskillige Aar, hvorfra der slet ikke findes Oplysninger, og det er ganske utvivlsomt, at Hærfuglen er blevet en langt sjældnere Fugl her i Landet i Tiden efter 1900 end tidligere. Hvis man paa Grundlag af ovenstaaende Tabel samler Antallet af Observationer i 10 Aars Perioder, faar man følgende summariske Oversigt for hver af de 6 Tiaarsperioder fra 1880 til 1939.

*) Ved en Observation forstaas en Dato, hvor der paa en bestemt Lokalitet er set eller skudt Hærfugl, uden Hensyn til Antallet af Fugle.

1880—1889.....	28	Observationer
1890—1899.....	29	—
1900—1909.....	12	—
1910—1919.....	20	—
1920—1929.....	14	—
1930—1939.....	15	—

Idet man ser bort fra Tidsrummet 1900—1909, hvor der er iagttaget paafaldende faa Fugle, vil man bemærke, at Antallet af Observationer i 10 Aars Perioderne stadig er nedadgaende. I de tre sidste Perioder er Antallet svundet ind fra 20 til 15 Observationer pr. 10 Aar.

Naar man vil søge at faa et Indtryk af, paa hvilken Aars-tid Hærfuglen (siden 1880) især er iagttaget her i Landet, viser det sig, at den omtrent er set lige ofte om Foraaret og om Efteraaret. Fra Foraaret foreligger saaledes ialt 60 Observationer og fra Efteraaret 49 Observationer.

Undersøger vi derefter, hvorledes Observationerne falder i de forskellige Maaneder, faar vi følgende Fordeling:

Marts.....	2	Observationer	August ...	10	Observationer
April.....	25	—	September.	11	—
Maj.....	22	—	Oktober...	11	—
Juni.....	3	—	November.	7	—
			December.	2	—

Om Foraaret har Hærfuglen vist sig langt hyppigst i April og Maj Maaned, medens dens Forekomst om Efteraaret strækker sig lige fra August til November, ja et Par Gange er Fuglen endog iagttaget i December. Den ret almindelige Regel, at Efteraarstrækket strækker sig over et betydeligt længere Tidsrum end Foraarsstrækket, gælder saaledes ogsaa for denne Fugl.

For en ret stor Del af Observationsmaterialet findes der nøjagtige Data for de iagttagne Fugle, saaledes at det er muligt at faa et mere fuldstændigt Billede af Tidspunktet for Hærfuglens Optræden. I det Øjemed inddeler vi de Maaneder, hvorfra der forefindes Iagttagelser, i 3 Tidsrum, nemlig fra den 1ste til den 10de, fra den 11te til den 20de og fra den 21de til den 30te (31te) og samler de foreliggende Data inden for de respektive Tredjedele af hver Maaned. Vi faar da følgende Fordeling i Observationernes Antal, henholdsvis om Foraaret og om Efteraaret.

Marts			April			Maj			Juni		
1-10	11-20	21-31	1-10	11-20	21-30	1-10	11-20	21-31	1-10	11-20	21-30
—	1	1	1	6	13	16	4	1	1	1	—

August			September			Oktober			November			December		
1-10	11-20	21-31	1-10	11-20	21-30	1-10	11-20	21-31	1-10	11-20	21-30	1-10	11-20	21-31
1	4	5	1	5	3	2	5	2	1	2	2	—	—	2

Om Foraaret er det ganske tydeligt, at Hærfuglen især er set her i Landet i sidste Tredjedel af April og i første Tredjedel af Maj, altsaa i Tidsrummet fra ca. 20. April til ca. 10. Maj. Om Efteraaret, hvor Iagttagelserne er mere jævnt fordelt, er der ingen udpræget Maximaloptræden at spore, men det synes, at Hærfuglen hyppigst er observeret i Tiden fra ca. 20. August til ca. 20. Oktober. De to Observationer fra December, der endog falder paa Maanedens sidste Dag, stammer fra Bregentved ³¹/₁₂ 1884 og fra Ørbæk paa Fyn ³¹/₁₂ 1911; det kan i denne Forbindelse nævnes, at Hærfuglen ogsaa andetsteds, f. Eks. i Norge, er truffet midt om Vinteren.

For at faa et Indtryk af Hærfuglens Forekomst i Landets forskellige Egne, er Lokaliteterne for iagttagne Fugle afsat paa Kortet Fig. 1, idet der dog kun er medtaget Iagttagelser siden 1880, altsaa efter at Hærfuglen er forsvundet som Ynglefugl inden for vort Lands Grænser.

Man vil af Kortet se, at Hærfuglen har vist sig spredt over hele Landet. De fleste Iagttagelser stammer fra Bornholm, Sjælland og Møen, men fra Landets andre Egne foreligger saa mange Iagttagelser, at man formentlig deraf maa slutte, at Fuglen i det store og hele har vist sig nogenlunde jævnt fordelt over det ganske Land. Det er værd at lægge Mærke til, at Hærfuglen — i Modsætning til Ellekragen (se Kortet Fig. 2) — særdeles ofte er truffet i de nordlige og vestlige Egne af Jylland. Naar Hærfuglen synes at være iagttaget relativt hyppigst i Landets østligste Dele, ligger Forklaringen muligvis i det Forhold, at Fuglen i de sidste 50—60 Aar stadig har haft Ynglepladser i det sydligste Sverige, hvorfor Træk af syd-

svenske Fugle lettest berører Bornholm samt andre østlige Dele af Danmark.

Nedenfor gives en Oversigt over Observationsmaterialet, ordnet efter de forskellige Distrikter, hvori Landet er inddelt.

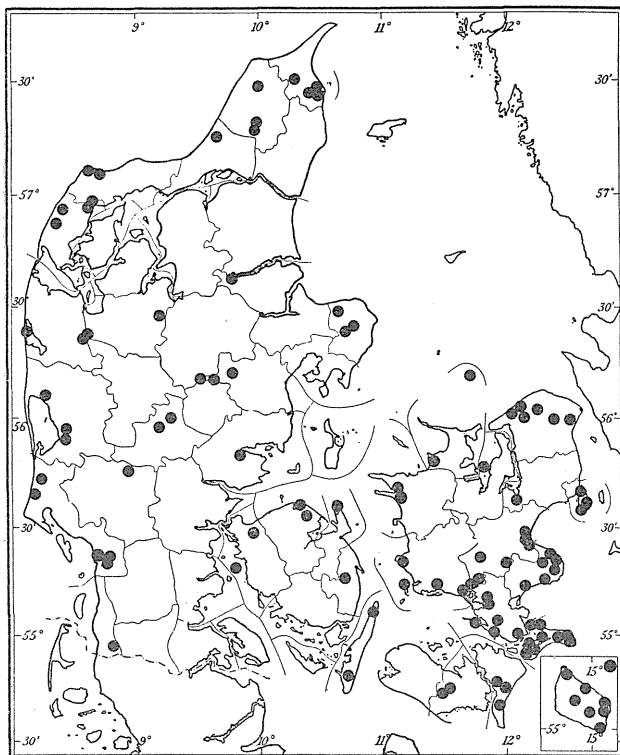

Fig. 1. Hærflugl, *Upupa epops*, i Danmark.
Iagttagessteder siden 1880.

Oplysninger om Yngleforhold er udeladt, idet de er samlede i den ovenfor givne Fremstilling (Side 144).

1. (Skagen—Frederikshavn). Skagen 1784 (Sk. Fugle). Mosbjerggaard 14/9 1886 (COLLIN III). Frederikshavn 12/9 1885 (COLLIN II), 1930 (E. HORNEMAN), Sept. (?) 1931 (CHR. M. POULSEN).
2. (Hjørring—Brønderslev). Baggsvogn (Sk. Fugle). Hjørring Maj 1922 (CHR. M. POULSEN). Brønderslev Foraaret 1901 (F. F., 5), Efteraaret 1932 (J. MØLGAARD).
5. (Sydvestl. Vendsyssel). Saltum fundet 1 Stk. død 14/11 1910 (D. F., I).

6. (Nordl. Thy og V. Hanherred). Hanstholm Fyr $2\frac{1}{4}$ 1901 (V. M. N. F., 97). Ræhr $1\frac{1}{4}$ 1930 (SIGFRED KNUDSEN).
7. (Sydl. Thy). Thisted April 1882 (COLLIN III), April 1884 (COLLIN II). Lyngby ved Bedsted $17\frac{1}{10}$ 1909 (D. O. F. T., 8). Egebæksande $14\frac{1}{10}$ 1919 (V. M. N. F., 76).
- 13 b. (Randers-Mariager). Skovbakken, Randers $3\frac{1}{5}$ 1867 (Sk. Fugle). Hobro Skov $1\frac{1}{5}$ 1893 (D. J., 10).
14. (Viborg). Vium $19\frac{1}{10}$ 1870 (Sk. Fugle). Borrits Skov Nov. 1912 (D. O. F. T., 8).
15. (Holstebro—Skive). Holstebro $15\frac{1}{10}$ 1918 (V. M. N. F., 71), $27\frac{1}{11}$ 1925 (do., 86).
16. (V. for Struer—Holstebro). Bøvling Klit $26\frac{2}{8}$ 1921 (D. O. F. T., 19).
17. (Ringkøbing). Ringkøbing Aug. 1849 (Kjærb. D. F.), $10\frac{1}{5}$ 1862 (V. M. N. F., 1874). Skern $20\frac{1}{10}$ 1921 (F. F., 1936). Rindom $12\frac{1}{10}$ — $18\frac{1}{10}$ 1931 (D. O. F. T., 26). Tarm Okt. 1932 (CHR. M. POULSEN).
19. (Brande—Give). Ejstrup $10\frac{1}{5}$ 1883 (COLLIN II), $23\frac{1}{4}$ 1897 (F. F., 1907).
21. (Silkeborg—Aarhus). Svejbæk Sept. 1919 og Sorring Nov. 1934 (CHR. M. POULSEN).
- 22 b. (Grenaa). Stenvad Plantage Sommeren 1890 og Lyngby pr. Grenaa Efteraaret 1891 (COLLIN III). Albøge $4\frac{1}{11}$ 1910 (V. M. N. F., 1911).
24. (Horsens). Sondrup $23\frac{1}{4}$ 1878 (COLLIN II). Boller Overskov $24\frac{1}{4}$ 1900 (F. F., 3).
26. (Varde—Grindsted—Vejen). Grindsted $26\frac{1}{11}$ 1910 (V. M. N. F., 1911).
27. (Nymindegab-Esbjerg—Ribe). Ribe, skudt i Sept. for et Par Aar siden (D. J., 1885), $12\frac{1}{8}$ 1889 (D. O. F. T., 19) og Juni 1890 (Z. M.). Fiil Sø $9\frac{1}{9}$ 1912 (D. O. F. T., 8). Set i Klitten ved Vejrs tæt ved Havet $30\frac{1}{9}$ 1937 (HOLGER NEERGAARD).
28. (Middelfart—Assens). Bogø i Lillebelt $9\frac{1}{8}$ 1915 (D. O. F. T., 11). Brendrup, et stærkt indtørret Ekspl. fundet Vinteren 1922 (HANS JØRGENSEN).
29. (Odense—Bogense). Emmeløv pr. Kappendrup $2\frac{1}{10}$ 1902 (D. O. F. T., 19). Einsidelsborg April 1912 (do., 8).
30. (Kerteminde). Fyens Hoved, set 1 Stk. 1922 eller 1923 (AXEL KYED).
31. (Nyborg). Ørbæk $31\frac{1}{12}$ 1911 (D. O. F. T., 6).
32. (Faaborg—Svendborg). Ofte set og skudt ved Faaborg og Svendborg (COLLIN I, 1877).
34. (Langeland). Magleby $27\frac{1}{9}$ 1890 (V. M. N. F., 1891). Lohals $27\frac{1}{4}$ 1921 (D. F., II).
35. (V. Lolland). Rubjerggaard $13\frac{1}{9}$ 1877 (COLLIN III).
36. (Ø. Lolland). Rødby 1865, Fuglsang $19\frac{1}{8}$ 1877, Engestofte $20\frac{1}{4}$ 1883 og Søholt Okt. 1892 (COLLIN III).
37. (Falster). Bøtø $16\frac{1}{3}$ 1907 (V. M. N. F., 97). Nykøbing Juni eller Juli 1913 (D. O. F. T., 8). Sdr. Ørslev $1\frac{1}{5}$ 1925 eller 1926 (V. M. N. F., 86).
38. (Møen). Vollerup $13\frac{1}{5}$ 1871, Landslevgaard $30\frac{1}{8}$ 1871, Ulfshale $6\frac{1}{5}$ 1885, Møen $17\frac{1}{6}$ 1885, Stege $1\frac{1}{5}$ 1889, Koster $3\frac{1}{5}$ 1890, Liselund $4\frac{1}{5}$ 1890, Nyord $4\frac{1}{5}$ 1890; Sommeren 1893: Liselund 2 Stkr., Frønderup og Vollerup (COLLIN III). Møen $5\frac{1}{6}$ 1891 (D. O. F. T., 19). Borre $23\frac{1}{8}$ 1913 (V. M. N. F., 67). Kammerherre S. SCAVENIUS, Klintholm, meddeler i Skri-

- velse af $12/1$ 1933: "I 1931 var her en Del Hærfugle nogle faa Dage. $24/4$ 31 saa Overskovfoged HANSEN i Sydsiden af Skoven nær Landsbyen Mandemarke en Flok paa ca. 15 Stkr., hvoraf han skød een, som jeg lod udstoppe. Dagen efter saa han nogle faa Stkr. længere inde i Skoven".
- 39 a.** (Vordingborg—Næstved). Knudskov $20/8$ 1881 (COLLIN III) og $25/8$ 1881 (COLLIN II). Lov $4/5$ 1897 og $3/5$ 1916 (D. O. F. T., 11). Sallerupgaard $10/10$ 1885, Kirkebjerg 1892 og Petersgaard Maj 1913 (SCHOLTEN: "Fuglelivet i Vordingborgegnen", 1916).
- 39 b.** (Stevns). Gjorslev $18/4$ 1879 "træffes ikke saa sjældent" (COLLIN II). Store Hedinge 1881, Faxe Ladeplads $4/5$ 1889 og Gjorslev 1892 (COLLIN III). Højstrup Skov $14/5$ 1892 (D. J., 9). Gjorslev $17/8$ 1898, Renge $30/4$ 1899 og Kongeskov $15/4$ 1905 (D. O. F. T., 4).
- 40.** (Ringsted—Køge). Kjørupgaard, Ringsted $27/9$ 1874 (Sk. Fugle). Køge, "oftere iagttaget i Omegnen om Foraaret", Vallø $1/5$ 1881 og Efteraaret 1887 (COLLIN II). Svenstrup 1875, Bregentved $31/12$ 1884 og Vallø $20/4$ 1888 (COLLIN III). Haslev, Orup $29/9$ 1930 (LÆIF JENSEN).
- 41.** (Skelskør—Sorø). Holløse $19/4$ 1877 (COLLIN I). Slagelse Foraaret 1862, Egholm $11/8$ 1884 (COLLIN II). Tokkeruphus og Gunderslevholms Dyrehave "flere Gange set, saavel Foraar som Efteraar", bl. a. $24/5$ 1877; Krusesminde $27/8$ 1877; Taarnborg $11/9$ 1885; Saltø Skov $27/5$ 1888; Frikheden pr. Næstved Foraaret 1890 og $27/4$ 1891 (COLLIN III). Snedinge, Skelskør $30/8$ 1910 (V. M. N. F., 1911).
- 42.** (Kalundborg). Kalundborgegnen April eller Maj 1888 (COLLIN III). Lerchenborg ca. $1/5$ 1897 (Z. M.).
- 43.** (Odsherred). Adalersborg (Dragsholm) Beg. Juli 1871 (Sk. Fugle). Hesselø $4/5$ 1924 (D. O. F. T., 23). Paa en Vej i Udkanten af Næsskoven, Ordrup, saas 1 Stk. $31/3$ 1939. "Fuglen fløj flere Gange op og fløj ca. 100 Alen foran Bilen, satte sig og fløj saa atter op og videre, og saa endelig ind i Skoven, der bestaar af lave Gran- og Fyrretræer" (E. TULINIUS).
- 44.** (Hornsherred). Overbjerg Aug. 1867 (COLLIN III). Ourø 1909 (D. O. F. T., 19).
- 45 a.** (Roskilde—Holte). Kbhvn.s Omegn set første Gang i 1817: $5/5$, i 1819: $1/5$ (FR. FABER's Dagbog, Z. M.). Eremitagesletten, Dyrehaven Foraaret 1865 (D. O. F. T., 19). Maglegaard, Roskilde, Sept. (?) 1911 (D. J., 28).
- 45 b.** (Nordsjælland). Helsingør Aug. 1854 (Sk. Fugle). Danstrup Hegn April 1880 og Sørup Vang $8/4$ 1892, hvor den "har været bemærket hvert Aar siden 1889" (COLLIN III). Gribskov April 1882 (D. O. F. T., 19). Valby Hegn $27/10$ 1912 (do., 8). Ramløse $12/5$ 1907 (HALFDAN LANGE). Hornbæk Skoles Have set 1 Stk. en Sommer før 1926 (Lærer HOFFMAN; HALFDAN LANGE). Tibirke $20/11$ 1927 (V. M. N. F., 98).
- 46.** (Kbhvn.—Amager—Saltholm). Set i Classens Have i Kbhvn. "for halvhundrede Aar siden" — formentlig ca. 1850 (D. O. F. T., 3, 1908). Kongens Enghave 2 Stkr. i Eftersommeren 1868 (Sk. Fugle). Amager $27/4$ 1893 (COLLIN III), $31/10$ 1915 (Z. M.), $16/5$ 1937 (D. O. F. T., 31) og $15/4$ 1939 (H. DRUCKER). Christianshavns Vold $26/4$ 1908 (D. O. F. T., 2).

47. (Bornholm). Bornholm $\frac{24}{8}$ 1874 (Sk. Fugle). Gudhjem $\frac{5}{5}$ 1883 (COLLIN II). Allinge $\frac{26}{4}$ 1890 (V. M. N. F., 1891). Svaneke $\frac{4}{5}$ 1914 (do., 67). Bornholm: "I 1907 var her om Foraaret et større Træk, hvoraf der blev skudt flere rundt om paa Øen"; Egeby $\frac{16}{9}$ 1908; Dueodde et Par i Foraaret 1921, $\frac{29}{4}$ 1927 et Stk.; Frennemark $\frac{18}{9}$ 1923; Galløkken set for nogle Aar siden (SEIER: "Bornholms Fugle", 1932). — Christiansø: J. D. PETERSEN 1767 "den kommer her om Foraaret og udi September" (D. O. F. T., 30); 1 Stk. ca. $\frac{25}{4}$ 1920 og $\frac{16}{4}$ 1939 (Z. M.).
- 48-52. (Sønderjylland). "Sønderjylland" — uden nærmere Lokalitetsangivelse — $\frac{30}{8}$ 1923 (Z. M.).
50. (Vestligste Sønderjylland). Lindskov v. Møgeltønder 1890 (COLLIN III).

Ellekrage, *Coracias garrulus* L.

Geografisk Udbredelse. I Europa strækker Ellekragens Yngleomraade sig fra det sydlige Sverige over de baltiske Lande til Mellem- og Sydeuropa. Medens den tidligere var en nogenlunde almindelig Ynglefugl i det sydlige Sverige, yngler den nu kun yderst faatallig i Skaane; her i Landet, hvor den ogsaa har været Ynglefugl, viser den sig nu kun som en tilfældig Gæst. Baade i Norge og Finland er Ellekragen truffet enkelte Gange ligesom paa Færøerne og Island. Da Sverige er den nærmeste Ynglelokalitet i vore Dage, citeres følgende fra HIALMAR RENDAHL: "Fågelboken" (1935): "Ännu för ett århundrade sedan synes hon ha varit jämförelsevis vanlig och fanns då i de flesta lövskogar i Skåne samt de östra delarna av vårt land upp till Dalälven. Ungefär vid 1800-talets mitt började hon emellertid märkbart avtage i antal och utbredning. På åttiotalet träffade man henne dock ännu på rätt många ställen i Skåne samt även något i Kalmar och Jönköpings län, Närke, Östergötland och Södermanland samt t. o. m. södra Uppland. I våra dagar finnes hon kvar något i Skåne, där den förnämsta bosättningen torde vara i Göingeholms skogar".

Forekomst i Danmark. Det er næppe sandsynligt, at Ellekragen nogensinde har været en særlig almindelig Ynglefugl her i Landet, men endnu i første Halvdel af 19de Aarhundrede fandtes den dog iflg. den foreliggende Litteratur ynglende spredt over Landet. De vigtigste Oplysninger om Yngleforhold findes i nedenstaaende Oversigt:

Før 1824. FABER, Ornith. Not., 1824, meddeler: Ikke sjældent Rede i Skovene omkring København og Frederiksborg;

ved Gunderslevholm har TEILMANN set Rede. — At Ellekragen i Begyndelsen af forrige Aarhundrede har været ret almindelig, i hvert Fald paa Træk, fremgaar af flg. Bemærkning af Forstraad NICOLAI HOLTEN (født 1815): "Ellekragen var i mine Drengear saa hyppig, at man ofte saa den hængende uden for Vildthandlernes Boutikker." (D. O. F. T., 19).

Før 1852. KJÆRBØLLING, Danm. Fugle, 1852: Om Sommeren træffes den parvis hist og her i vore Skove, men dog temmelig sjældent, f. Eks. i Skove Nord for København, ved Sorø, paa Møen og i Slesvig; "den yngler i Laaland, ved Sorø, i Mols (BONNEZ) og paa flere Steder her i Landet". — KJÆRBØLLING, Skandinaviens Fugle, 1875—77: "Iflg. Hofjægermester A. BRUNS Meddelelse til Udgiveren var Ellekragen for 30—40 Aar siden ikke saa sjelden i Humlebæk-Eggen. Navnlig opholdt flere Par sig nogle Aar Sommeren igjennem i Egebæksvang. I Hejreskoven ved Kraagerup ynglede et Par i et hult Træ. For 20—30 Aar siden ikke ualmindelig i Dyrehaven ved Lerchenborg". Angives endvidere som tidligere ynglende ved Nykøbing, Falster og ved Herlufsholm.*)

Før 1863. Ulfshale, Møen 1863: Ellekragen skal have ynglet der flere Aar i Træk, tidligere ogsaa andre Steder paa Øen (D. O. F. T., 9).

1868. Frederiksborg, ynglende 1868 (ogsaa 1854). (Kjærb., Sk. Fugle, 1875—77).

1874. Ynglende i Salten Skov ved Silkeborg 1874 (COLLIN I, 1877).

I Aaret 1874 synes Ellekragen saaledes efter den foreliggende Litteratur sidste Gang at være konstateret som ynglende her i Landet, men en enkelt Iagttagelse af senere Dato kan dog tyde paa, at den har forsøgt at yngle her. BARFOD, "Sydsjællands Fugle" (1892) skriver saaledes: "¹²/₅ 91 blev en Hun med meget udviklet Æggestok skudt i Knudskov Skov. Da der samtidig blev set et andet Exemplar i samme Skov, og da denne Fugls Yngletid i Regelen falder i Maj Maaned, er det sandsynligt, at et Par har villet yngle der".

Efter at Ellekragen er udryddet som Ynglefugl inden for

*) Proprietær MADSEN, Teglværksgaarden pr. Storeklint, meddeler, at hans Fader, da han gik i Skole i Hillerød i 1850'erne, skal have set Ellekrage rugende i Tirsdagsskoven ved Hillerød (E. TULINIUS).

vort Lands Grænser, har den oftest kun vist sig enkeltvis og mere tilfældigt. For at faa et Indtryk af, hvor ofte Ellekragen har optraadt her i Landet i de sidste 60 Aar, gives i nedenstaaende Tabel en Oversigt over Antallet af Observationer hvert Aar siden 1880.

Aar	Antal	Aar	Antal	Aar	Antal	Aar	Antal
1880.....	1	1895.....	3	1910.....	2	1925.....	-
1881.....	5	1896.....	2	1911.....	-	1926.....	1
1882.....	-	1897.....	8	1912.....	1	1927.....	1
1883.....	1	1898.....	2	1913.....	3	1928.....	-
1884.....	2	1899.....	2	1914.....	1	1929.....	-
1885.....	12	1900.....	1	1915.....	2	1930.....	1
1886.....	2	1901.....	2	1916.....	1	1931.....	2
1887.....	2	1902.....	2	1917.....	-	1932.....	1
1888.....	3	1903.....	1	1918.....	-	1933.....	1
1889.....	5	1904.....	1	1919.....	-	1934.....	3
1890.....	6	1905.....	-	1920.....	2	1935.....	-
1891.....	5	1906.....	2	1921.....	-	1936.....	2
1892.....	3	1907.....	-	1922.....	1	1937.....	1
1893.....	2	1908.....	1	1923.....	-	1938.....	2
1894.....	4	1909.....	-	1924.....	-	1939.....	-

Antallet af Iagttagelser er, som det ses af Tabellen, meget varierende i de forskellige Aar, men indtil Aar 1904 foreligger der, med en enkelt Undtagelse, Observationer fra hvert Aar. I Tiden efter 1904 er der derimod adskillige Aar, hvor der ikke vides at være iagttaget Ellekrager her i Landet, og det er ganske utvivlsomt, at denne Fugl er blevet langt sjældnere i de sidste 30—40 Aar end i Tidsrummet fra 1880 til 1900. Samler man Antallet af Observationer i Perioder paa 10 Aar, faar man følgende:

1880—1889.....	33	Observationer
1890—1899.....	37	—
1900—1909.....	10	—
1910—1919.....	10	—
1920—1929.....	5	—
1930—1939.....	13	—

Antallene for Tiaarsperioderne er saaledes stadig nedad-gaaende fra 1890—99 til 1929, hvorimod der for den sidste Tiaarsperiode, 1930—1939, er en Stigning at spore. Dette kan tyde paa, at Ellekragen har vist sig noget talrigere her i Lan-

det i de sidste 10 Aar end tidligere i dette Aarhundrede; det er dog sikkert for tidligt at udtale sig om, hvorvidt der kan tillægges denne Stigning i Antallet af observerede Fugle nogen Betydning.

Da der i Iagttagelsesmaterialet siden 1880 findes nogenlunde sikre Tidsangivelser for 94 Stkr. iagttagne Ellekrager, kan man paa Basis af dette faa et Indtryk af i hvilke Maaneder, Fuglen især optræder her i Landet. Fra Juli Maaned forefindes overhovedet ingen Iagttagelser, og man kan formodentlig være berettiget til at slutte, at Iagttagelser fra Tidsrummet Marts—Juni vedrører Foraarsstrækket og Iagttagelser fra August til Oktober (Novbr.—Decbr.) Efteraarsstrækket. Det fremgaar tydeligt, at Ellekragen har vist sig langt talrigere her i Landet om Foraaret end om Efteraaret. Fra Foraaret foreligger saaledes 71 og fra Efteraaret 23 Iagttagelser, henholdsvis ca. 76 % og ca. 24 % fra de to Aarstider. For de forskellige Maaneder fordeler de sig saaledes:

Marts	7	Observationer	August	10	Observationer
April	2	—	September	8	—
Maj	47	—	Oktober	3	—
Juni	15	—	November	1	—
			December	1	—

Det ret store Antal Observationer fra Marts skyldes, at der i et enkelt Aar (1897) er set Ellekrager paa 4 forskellige Lokalteter, men saa tidlige Observationer maa øjensynlig betragtes som ret usædvanlige. For November er opført en Fugl, der $\frac{2}{11}$ 1932 er fundet død i Høgild paa Herning-Eggen, og Iagttagelsen fra December gælder et Individ, der skal være set i Begyndelsen af denne Maaned 1920 i Nærheden af Odense.

Mere nøjagtige Data forefindes for 74 Iagttagelser, og naar man deler hver Maaned i Tredjedele, faar man nedenstaaende Fordeling for Iagttagelser fra henholdsvis Foraars- og Efteraarsmaanederne.

Marts			April			Maj			Juni		
1-10	11-20	21-31	1-10	11-20	21-30	1-10	11-20	21-31	1-10	11-20	21-30
—	3	1	—	1	—	18	10	14	9	1	1

August			September			Oktober			November			December		
1-10	11-20	21-31	1-10	11-20	21-30	1-10	11-20	21-31	1-10	11-20	21-30	1-10	11-20	21-31
1	3	3	2	1	2	—	1	1	1	—	—	1	—	—

For Foraarstrækket vil det ses, at langt de fleste Fugle er iagttaget i Maj og første Tredjedel af Juni, medens de forholdsvis faa Iagttagelser fra Efteraaret væsentlig falder inden for Tidsrummet fra ca. 10. August til sidst i September.

Paa vedføjede Kort (Fig. 2) er afsat Lokalteterne for iagttagne Fugle siden 1880 for at vise, hvor Ellekragen har vist sig i Landets forskellige Egne. Langt det største Antal Iagttagelsessteder ligger paa Bornholm og i den østlige Del af Sjælland. Fra Møen, Lolland-Falster og Fyn findes spredte Lokalteter, og for Jylland er det paafaldende, at Ellekragen næsten kun er iagttaget i de midterste og østlige Dele, medens der for hele Nørrejylland ikke findes en eneste Iagttagelse fra vestlige Egne. I store Træk maa det saaledes siges, at Ellekragens Forekomst her i Landet har en udpræget østlig Karakter, hvad der utvivlsomt staar i Forbindelse med det Forhold, at Ellekragens Yngleomraade især ligger Øst for Danmark, og den forholdsvis hyppige Forekomst paa Bornholm maa sikkert tilskrives Fugle, der er hjemmehørende i det sydsvenske Yngleomraade. Sammenligner man Kortet Fig. 2 med Kortet for Hærfluglens Udbredelse (Fig. 1), er det især paafaldende, at Ellekragen slet ikke er truffet i de vestlige Egne af Jylland.

Om Ellekragens Forekomst i Landets forskellige Distrikter foreligger nedenstaaende Oplysninger, idet Litteraturangivelser om Yngleforhold dog er udeladt, da de er samlet i den Side 152 givne Oversigt.

1. (Skagen—Frederikshavn). Bjørnagerskov $\frac{2}{5}$ 1885 (COLLIN II).
3. (Læsø). "I den lille Skov paa Læsø forekommer den regelmæssigt For- og Efteraar paa Trækket" (Kjærb. D. F., 1852).
4. (Sydøstl. Vendsyssel). Sæbygaards Have Foraaret 1848 og 1849 (Kjærb. D. F.). Hørby Skov (Distrikt?) $\frac{20}{5}$ 1906 (D. F., I).
12. (Anholt). 1 Stk. uden Tidsangivelse (Sk. Fugle).
- 13 a. (S. for Randers Fjord). Paderup 1888 (SIGFRED KNUDSEN).
14. (Viborg). Rindsholm $\frac{24}{10}$ 1913 (D. O. F. T., 8).
18. (Herning). Høgild, fundet død i et Dueslag $\frac{2}{11}$ 1932 (CHR. OVERGAARD).

20. (S. for Silkeborg). Set flere Gange i Salten Skov (F. F., 1901). Nørre-Snede $25/6$ 1901 (V. M. N. F., 1902). Palsgaard "saas nogle" Efteraaret 1913 (V. M. N. F., 66); Kongsø Plantage 8 Stkr. opholdt sig flere Dage i Sept. 1913 (D. F., I). Ved Hjælland blev 1 Stk. set gentagne Gange i Tiden mellem $26/5$ og $6/6$ 1938 (CHR. M. POULSEN).

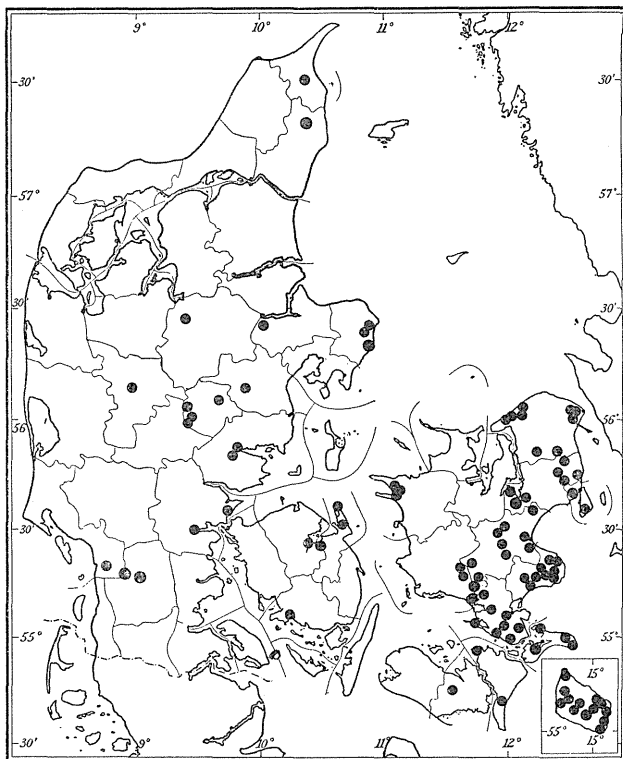

Fig. 2. Ellekragge, *Coracias garrulus*, i Danmark.
Iagttagelsessteder siden 1880.

21. (Silkeborg—Aarhus). Silkeborg Nordskov 1873 (COLLIN I). Sophien-dal, Skanderborg $24/5$ 1885 (COLLIN II).
- 22 b. (Genaa). Rugaard 1870 (Sk. Fugle). Hessel $27/5$ 1885 (COLLIN II). Grenaa Juni 1896 (D. O. F. T., 19). Katholm 1 Stk. Sommeren 1937 (V. HORNSYLD).
24. (Horsens). Ølsted Juni 1894 (FABER: "Vejle-Horsens Fugle", 1898). Ved Horsens 1898 (F. F., 1901).
25. (Kolding—Vejle). Børkop Aa 1853 (?) (Sk. Fugle). Kolding $28/5$ 1889 (COLLIN III). Fredericia Marts 1892 (V. M. N. F., 97).

26. (Varde—Grindsted—Vejen). Endrupholm, enkelt paa Træk (COLLIN I, 1877).
27. (Nymindegab—Esbjerg—Ribe). Hennegaard Sommeren 1830 (Kjærb. D. F.). Kjærgaard pr. Ribe, enkelte paa Træk (COLLIN I, 1877). Ribe $\frac{3}{5}$ 1902 (D. O. F. T., 19). Gelsbro pr. Ribe $\frac{9}{8}$ 1934 (HALFDAN LANGE).
29. (Odense—Bogense). Ved Hofmangsgave opholdt 1 Stk. sig i længere Tid i Sommeren 1865; Norup 1 Stk. med udviklede Æg i Ægstokken $\frac{18}{5}$ 1872 (Sk. Fugle). Stige ved Odense, 1 Stk. i Begyndelsen af Dec. 1920 (D. O. F. T., 18).
30. (Kerteminde). Hølev $\frac{4}{5}$ 1885 (COLLIN III). Fyens Hoved $\frac{7}{5}$ 1934 (AXEL HOLM). Bøgebjerg, Hindsholm, set én Gang, uden nærmere Tidsangivelse (N. JUEL).
31. (Nyborg). Ullerslev Aug. 1874 (Sk. Fugle) og $\frac{20}{6}$ 1879 (D. O. F. T., 19).
32. (Faaborg—Svendborg). Hvedholm $\frac{16}{3}$ 1897, $\frac{17}{3}$ 1897 (V. M. N. F., 97).
36. (Ø.-Lolland). Engestofte Okt. 1891 (COLLIN III).
37. (Falster). Resle Skov $\frac{25}{5}$ 1895 (D. J., 12). Bøtø $\frac{16}{3}$ 1897 (V. M. N. F., 97).
38. (Møen). Ulfshale ♂ juv. Aug. 1863, ♀ ad. $\frac{8}{6}$ 1865, Raaby og Tøvelde $\frac{3}{5}$ 1866, Vollerup $\frac{4}{5}$ 1866 (D. O. F. T., 9). Ulfshale $\frac{5}{6}$ 1881 (COLLIN II). Møen $\frac{24}{5}$ 1866 og $\frac{20}{6}$ 1894; Bussemærke $\frac{13}{5}$ 1890 (COLLIN III). Marienborg ca. $\frac{27}{5}$ 1897 og $\frac{31}{5}$ 1897 (Z. M.).
- 39 a. (Vordingborg—Næstved). Gaunø $\frac{21}{9}$ 1881, $\frac{4}{5}$ 1885 og Marts 1885 (COLLIN II). Knudskov $\frac{12}{5}$ 1891; Hammer, Næstved $\frac{22}{5}$ 1894 to Stkr. (COLLIN III). Barremosen Efteraaret 1875; Kirkebjerg Marts 1889; Knudskov Skov $\frac{12}{5}$ 1891 (BARFOD: "Sydsjællands Fugle", 1892). Næstelø ved Næstved $\frac{19}{10}$ 1895 (D. J., 12). Beldringe 2 Stkr. ca. 1900; Bakkebølle 1903 eller 1904; Gaunø "ses hvert 3. eller 4. Aar" (SCHOLTEN: "Sydsjæll. Fugle", 1916). Høvdingsgaard Efteraar 1914; Vordingborg-egnen Maj 1915 (D. O. F. T., 11).
- 39 b. (Stevns). Gjorslev $\frac{15}{5}$ 1874 (Sk. Fugle), $\frac{17}{5}$ 1874 (V. M. N. F., 1874), $\frac{5}{5}$ 1885 (COLLIN II), "Ses næsten hvert Aar" (O. WINGE, "Ornis", 1886). Lindersvold $\frac{2}{5}$ 1867; Store Hedinge $\frac{27}{3}$ 1887; Faxe Ladeplads $\frac{20}{3}$ 1889; Raaby $\frac{3}{5}$ 1890; Søholm Dyrehave $\frac{3}{5}$ 1890; Gjorslev $\frac{3}{5}$ 1890, $\frac{6}{5}$ 1890 to Stkr., $\frac{8}{5}$ 1891 to Stkr. og $\frac{28}{5}$ 1894 (COLLIN III). Magleby, Stevns, $\frac{4}{5}$ 1885 (D. O. F. T., 19). Stubbekrogen $\frac{1}{5}$ 1897; "i tidligere Aar saas den af og til om Foraaret, men i de senere Aar er den ikke iagttaget" (D. O. F. T., 4, 1909). Store Hedinge $\frac{26}{5}$ 1898 (V. M. N. F., 1899) og $\frac{11}{5}$ 1899 (D. J., 22).
40. (Ringsted—Køge). Lellinge $\frac{23}{5}$ 1873 (Sk. Fugle). Næsbyholm Juni 1890 (COLLIN III). Stenskov, Næstved $\frac{23}{3}$ 1897 (D. O. F. T., 19). Gjeddesdal, Roskilde, $\frac{19}{5}$ 1901 (Z. M.). "Midtsjælland" 1912 (D. O. F. T., 19). Borup, ♂ og ♀ set ved Ry Skov to Gange i Maj 1926 med 8 Dages Mellemlum (LOUIS RASMUSSEN). Haslev Orned $\frac{19}{5}$ 1933 (D. O. F. T., 28). Lellinge Skov $\frac{24}{9}$ 1934 (V. M. N. F., 98). Vallø, 1 Stk. skudt 1936 (D. O. F. T., 31).
41. (Skelskør—Sorø). Gunderslevholm Sommeren 1887, $\frac{5}{6}$ 1888 og et Par i Maj 1891 (COLLIN III). Herlufsholm Juni 1897 (Z. M.).

42. (Kalundborg). Skudt i Lerchenborg Have ved Pinsetid 1856 og i Maj 1872 (Sk. Fugle). Lerchenborg $\frac{20}{5}$ 1849, $\frac{4}{5}$ 1885 samt sidst i Maj 1885 (COLLIN II). Kalundborg-Egnen Maj 1881; Lerchenborg ca. 1888, Aug. ca. 1889 og $\frac{31}{8}$ 1895 (COLLIN III).
43. (Odsherred). Ulkerup Skov skudt Okt. 1872, hvor en Flok paa 10—12 saas, samt $\frac{27}{10}$ 1874 (Sk. Fugle).
44. (Hornsherred). Selsø i Beg. af Juni 1862 (Sk. Fugle). Holbæk 2 Stkr. 1865 (COLLIN II).
- 45 a. (Roskilde—Holte). Bognæsgaard Sommeren 1832 eller 1833; Svogerslev 1852 eller 1853; Ledøje Foraar 1858; Taastrup ca. $\frac{15}{5}$ 1867; Roskilde medio Maj 1867; Jægersborg Hegn 2 Stkr. Sept. 1868; Lille Hareskov sidst i April eller først i Maj 1872; Bagsværd $\frac{19}{5}$ 1873; Herstedøster $\frac{23}{5}$ 1873 samt Geel Skov Febr. 1874 (Sk. Fugle). Bagsværd Maj 1881 (COLLIN II). Dyrehaven $\frac{28}{5}$ 1883 (COLLIN III). Geel Skov $\frac{31}{5}$ og $\frac{3}{6}$ 1886, formentlig et Par (D. O. F. T., 17). Omkring Aarhundredskiftet eller lidt før set i en Skov ved Roskilde Fjord samt mellem Roskilde og Hedehusene (HEILMANN & MANNICHE: "Danmarks Fugleliv", Bd. II, 1929). Søborg ved København $\frac{18}{8}$ 1922 (D. O. F. T., 18). Roskilde: Paa Københavnsvej 1 Stk. $\frac{16}{4}$ 1938 (D. J., 55).
- 45 b. (Nordsjælland). Fredensborg April 1843, $\frac{21}{5}$ 1875; Gurre $\frac{18}{4}$ 1843; Ruder Hegn $\frac{2}{8}$ 1846; Lystrup Hegn $\frac{25}{5}$ 1870 og Tisvilde Hegn $\frac{17}{5}$ 1870 (Sk. Fugle). Lystrup først i Maj 1885 (COLLIN II). Teglstруп Hegn $\frac{15}{5}$ 1880, 1881 og $\frac{1}{6}$ 1884, "træffes næsten hvert Foraar"; Tisvilde $\frac{3}{9}$ 1889 og $\frac{7}{5}$ 1892 (COLLIN III). Tisvilde Hegn $\frac{8}{6}$ 1896 (V. M. N. F., 1897). Rudeskov $\frac{14}{5}$ 1902 (D. O. F. T., 17). Tibirke Mose $\frac{1}{6}$ 1915 (V. M. N. F., 98).
46. (Kbhvn.—Amager—Saltholm). Frederiksberg, første iagttagne Eksplr. i 1817: $\frac{14}{5}$ og i 1818: $\frac{29}{4}$ "sad paa en Mark nær ved en Gaard paa Frederiksberg" (FR. FABERS Dagbog, Z. M.). Christianshavns Vold $\frac{26}{5}$ 1854, muligvis samme skudt Dagen efter paa Amager, hvor den yderligere er skudt først i Tredserne; Frederiksberg Have og Søndermarken flere Stkr. set i Juni 1867; Sundbyøster, Amager, $\frac{1}{5}$ 1867 (Sk. Fugle). Kongelunden 2 Stkr. $\frac{18}{9}$ — $\frac{22}{9}$ 1906 (D. O. F. T., 1). Frederiksberg Have 1 Stk. $\frac{8}{5}$ 1936 (D. O. F. T., 30).
47. (Bornholm). J. D. PETERSEN skriver 1767: "Af denne dejlige Fugl har jeg faaet mange, og den er almindelig hos os i Juli og indtil medio September" (D. O. F. T., 30). Almindingen 1864 (Sk. Fugle). Sejersgaard 1885 (COLLIN II). Rømersdal Sept. 1884; Almindingen Juni og Sept. 1893 (COLLIN III). Bornholm, særlig Almindingen: "Forekommer hvert Aar som Trækfugl i Maj—Juni" (D. O. F. T., 1. Aarg. 1906). Klemensker 1899, Almindingen $\frac{11}{8}$ 1904, Hammeren $\frac{27}{8}$ 1910, Dueodde April 1920, Hundsemyre Aug. 1927, Kongemindevejen $\frac{1}{6}$ 1930 (SEIER: "Bornholms Fugle", 1932). Aakirkeby $\frac{1}{9}$ 1908 (Z. M.). Almindingen $\frac{9}{5}$ 1910 (D. O. F. T., 5). Dueodde $\frac{23}{5}$ 1931; Paradisbakkerne $\frac{6}{6}$ 1931 (do., 25).
49. (Rødding—Løgumkloster). Gram $\frac{15}{5}$ 1892 (Z. M.).
52. (Sundeved). Nybbel (= Nybøl?) truffet (Kjær. D. F., 1852).
53. (Als). Truffet enkeltvis (do.).

Biæder, *Merops apiaster* L.

Geografisk Udbredelse. Biæderens Yngleomraade findes i Sydeuropa samt Nordafrika og strækker sig over det sydlige Rusland og Lilleasien ind i de vestlige Omraader af Asien. I Tyskland er den flere Gange truffet ynglende, men i Almindelighed er den kun en tilfældig Gæst i Mellem- og Nordeuropa. I Sverige er den (siden 1816) kendt ialt i 6 Eksemplarer, fra Norge stammer kun et enkelt Fund (1899) og her fra Landet foreligger (siden 1793) ialt 13 Observationer af Arten.

Forekomst i Danmark. Som det fremgaar af det ovenfor anførte, er Biæderen en yderst sjælden Fugl her i Landet. Af de 13 Tilfælde, der er omtalt i Litteraturen, er det ene fra før 1800, 8 fra det 19de Aarhundrede og 4 fra dette Aarhundrede. De 8 Tilfælde fra forrige Aarhundrede hidrører fra Aarene 1819, 1840, 1844(?46), 1853, 1873, 1877, 1886 og 1888 og de 4 fra dette Aarhundrede fra 1909, 1914, 1922 og 1932. Om de 11 af Observationerne foreligger der nærmere Tidsangivelse, og de fordeler sig med 7 fra Foraaret og 4 fra Efteraaret. Af Foraarsagttagelserne falder 1 i Februar, 5 i Maj og 1 i Juni Maaned, og Efteraarsagttagelserne har fundet Sted 2 Gange i August, 1 Gang i Oktober og 1 Gang i December Maaned. Som allerede nævnt, er Biæderen truffet langt hyppigere her i Landet end i Sverige, hvor den slet ikke er iagttaget i dette Aarhundrede og overhovedet ikke observeret siden 1865.

Biæderen er de faa Gange, den er konstateret her i Landet, truffet i vidt forskellige Egne, nemlig Bornholm (og Christiansø) 2 Gange, Sjælland 2, Fyen 2, Jylland 6 og Anholt 1 Gang. Nærmere Enkeltheder om de forskellige Iagttagelser fremgaar af efterfølgende Oversigt, ordnet efter Distrikter.

6. (Nordl. Thy og V. Hanherred). Ved Svinekløer [formentlig Svinkløv] ved Vesterhavet op imod Limfjorden 2 Stkr. i Slutningen af Maj 1846 (Kjærb. D. F.). I Sk. Fugle angives Aaret 1844.
12. (Anholt). Skudd i Maj 1853 (Sk. Fugle).
17. (Ringkøbing). Gravl i Borris Sogn $16/5$ 1922 (D. O. F. T., 19).
21. (Silkeborg—Aarhus). Silkeborg $10/12$ 1873 (Z. M.).
25. (Kolding—Vejle). Lunderskov $6/10$ 1914 (V. M. N. F., 67; D. O. F. T., 19).
27. (Nymindegab—Esbjerg—Ribe). Ribe $28/8$ (eller $28/6$) 1886 (D. O. F. T., 19). HALFDAN LANGE: "Fugleliv i Ribes Omegn" (1919) angiver Datoen $28/6$.
- ? "Syd-Jylland" $4/8$ 1888 (V. M. N. F., 97).

30. (Kerteminde). Hverringe Foraaret 1793 (HORNEMANN 1794 iflg. SCHIÖLER: "Danmarks Fugle" I) samt 2 Stkr. skudt sammesteds $25\frac{1}{2}$ 1819 (FR. FABERS Dagbog, Z. M.).
- 39 b. (Stevns). Gjorslev 2 Stkr. skudt $5\frac{1}{6}$ 1840 (Kjærb. D. F.). Eksemplarene findes i Zoologisk Museum, København. Hos COLLIN II angives Arten at være skudt i Gjorslev Bøgeskov 1839, men det drejer sig formodentlig om foran nævnte Meddelelse.
- ? "Midtsjælland". 1 Stk. 1909 (D. O. F. T., 19).
47. (Bornholm). Christiansø ♀ fanget levende $20\frac{1}{5}$ 1877 (COLLIN I; Z. M.). Ibsker, Bornholm, fundet død i Maj 1922 (D. O. F. T., 27; EDGAR MADSEN).

**The Occurrence of the Hoopoe (*Upupa epops* L.), the Roller
(*Coracias garrulus* L.), and the Bee-eater
(*Merops apiaster* L.) in Denmark.**

The Hoopoe (*Upupa epops* L.) was formerly undoubtedly a rather common breeding species in Denmark. It was found breeding in several parts of the country, but already about the middle of the 19th century the hoopoe had disappeared as a breeding bird. According to the literature breeding has been recorded as late as the years 1870 and 1876 but since then this bird has not with certainty been found breeding within the limits of Denmark. In the last 60 years the hoopoe has been met with only as a rare bird scattered over the whole country (Fig. 1). In the years from 1880 to 1939 there are about 115 observations of the hoopoe (see the table p. 146), the greatest numbers appearing in April-May and August-October, but evenly distributed in numbers in spring and autumn. In the spring it is quite obvious that the species occurs particularly in the period from about the 20th of April to the 10th of May. The tables on pp. 147—48 give the details concerning the occurrence in the different months of the year.

The Roller (*Coracias garrulus* L.) has probably never been a common breeding bird in Denmark, but still in the first part of the 19th century it was found breeding in several places of the country. The last record of breeding seems to be in the year 1874, but as late as in 1891 a single pair probably had tried to breed in the southern part of Seeland. Since 1880 about 105 observations of this bird have been recorded, the number decreasing, however, very much since 1900 (p. 154).

In the spring the roller has been recorded more often than in autumn, viz. about 76 % and 24 %, respectively, of the total of observations. The species occurs particularly in Denmark in the month of May. In the last 60 years — since 1880 — this bird has been met with especially from Bornholm and in the eastern part of Seeland and seems therefore particularly to occur in the eastern part of the country (Fig. 2). This may probably be explained from the fact that the roller still is a breeding bird, although scarce, in the most southern part of Sweden.

The Bee-eater (*Merops apiaster* L.) is a very rare bird in Denmark. From the 19th century 8 records of the species are known and since 1900 only 4 birds have been recorded within the limits of the country, viz. in the years 1909, 1914, 1922 and 1932. The bee-eater has particularly occurred in the spring (7 records of a total of 11) and has been met with scattered over the whole country.

Efterskrift.

Hærfugl. Østfalster ca. 1930, Falsters Østersødige ¹⁹/₄ 1935 (Frisør H. W. HANSEN, Sakskøbing).

Ellekrage. Boserup Skov ved Roskilde August 1916 (Inspektør AXEL REVENTLOW, København).
